

Materijalni efekti energetike u kontekstu klimatskih promena i potreba za adekvatnim pravnim okvirom

Aleksandar Kovačević

Shodno izveštaju Svetske Banke iz 2014 postoji verovatnoća od 40% da će porast prosečne temperature preći 4°C do 2100. godine.

Legend

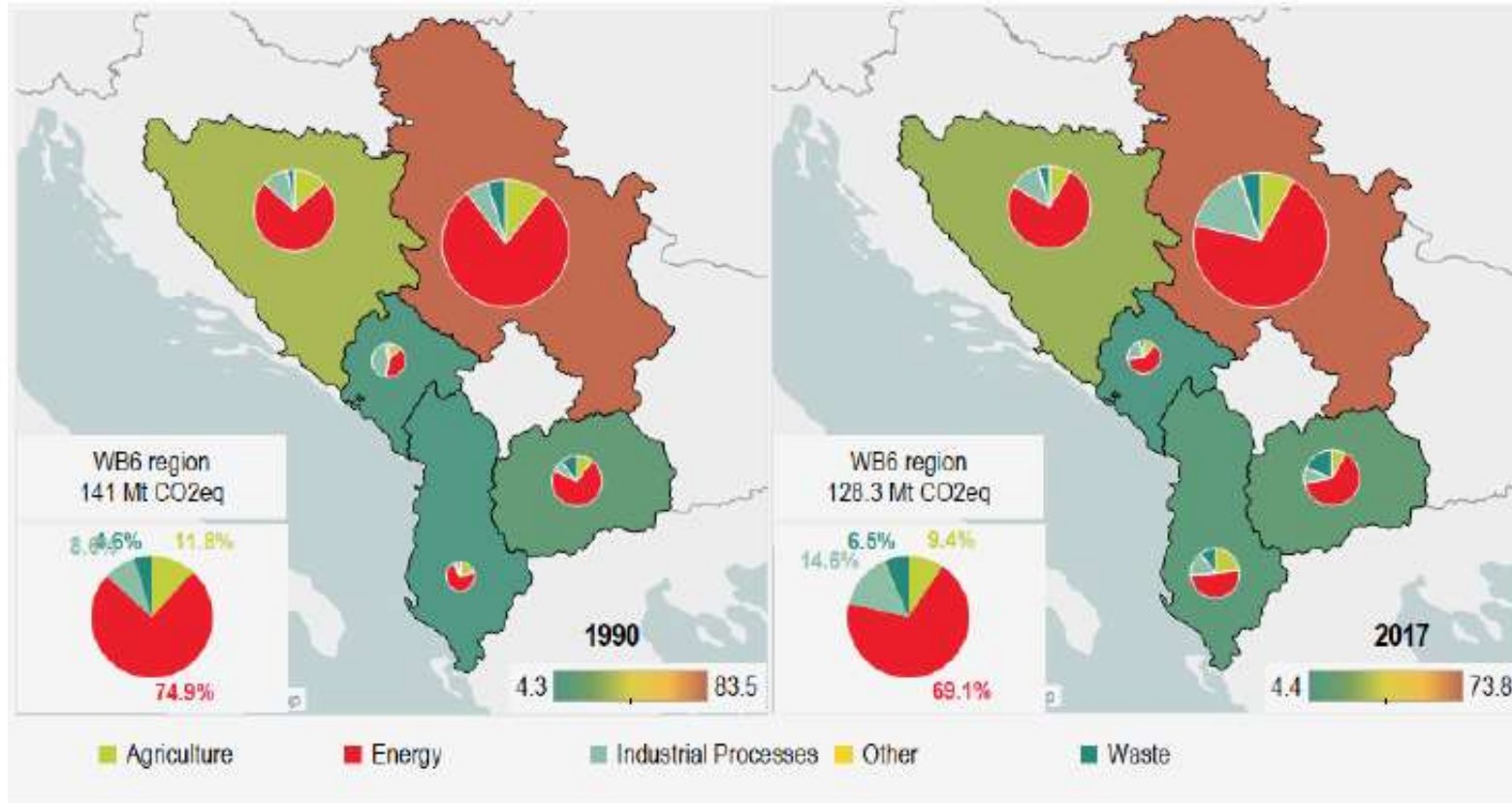
○ Cities/Towns	— Waterways	— State borders
● Capital cities	— Major rivers	— Country borders
■ Power plant	■ Flood extent	

The flood extent was produced by our Zurich flood resilience alliance member IIASA. Data was derived from the Esri Disaster Response Program and is the approximate flood zone generated from available reports (esri.com). The basemap was provided by openstreetmap.org and fao.org.

- Takav razvoj situacije bi imao znatno nepovoljnije posledice za Zapadni Balkan:
- Zapadni Balkan znatno više izložen lokalnom pregrevanju od Svetskog proseka
- Može se očekivati veći rast prosečnih temperatura od svetskog proseka
- Porast sušnih dana za oko 20% uz znatne efekte za poljoprivredu i sanjenje prinosa i do 50%
- Očekuje se smanjenje proticaja reka i proizvodnje energije na glavnim hidroelektranama
- Rizik poplava se uvećava
- Uvećavaju se zdravstveni rizici

Izvor: "Balkan Floods of May 2014: challenges facing flood resilience in a former war zone", Zurich Flood Resilience Alliance and Post Event Review Capability (PERC), Flood resilience review 05.15

Zaključci na temelju pregleda emisije gasova staklene bašte shodno IPCC kategorijama u 1990. i 2017. godini shodno izveštaju JRC Evropske Komisije iz 2020. godine

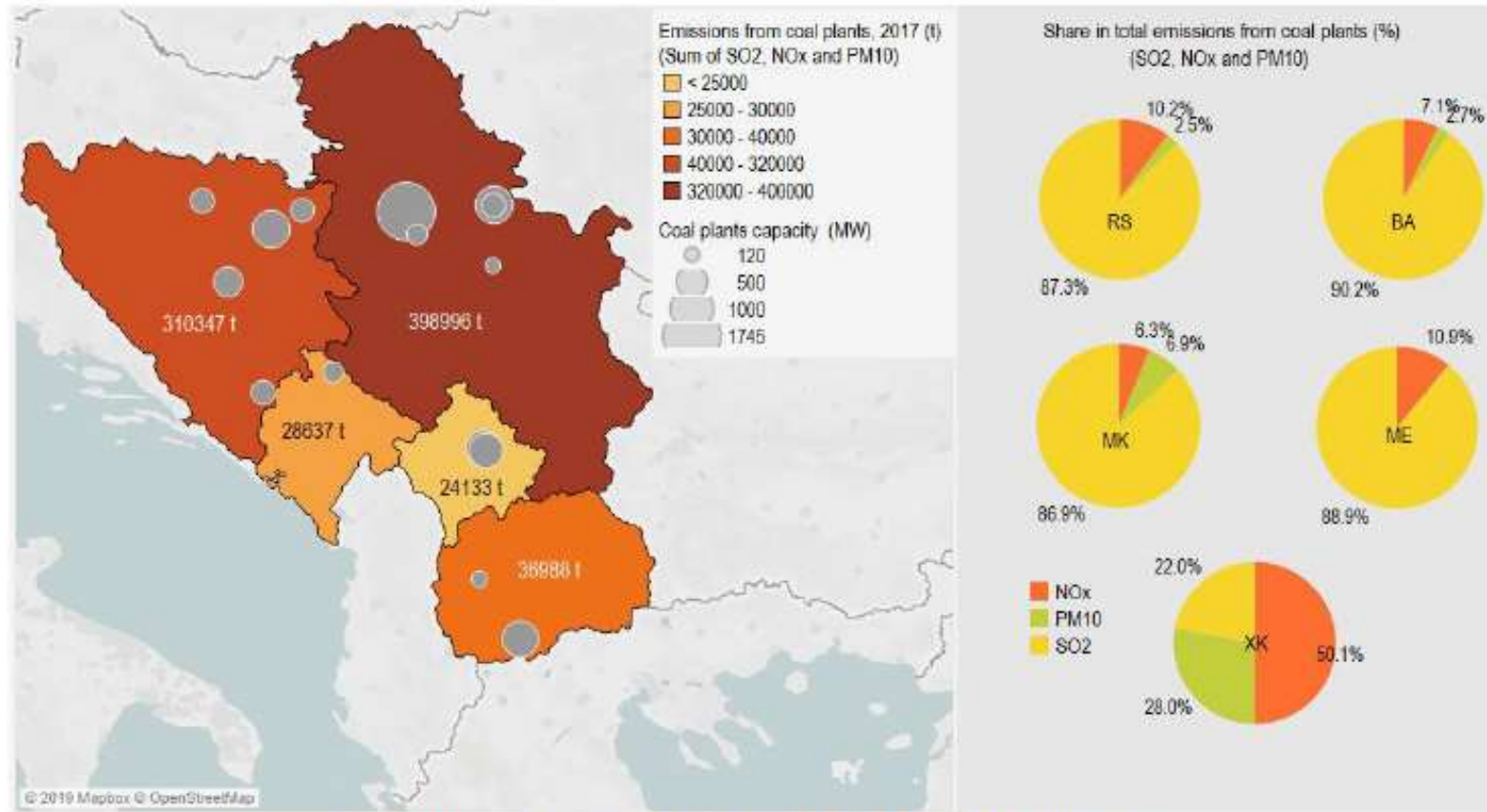

Source: WRI – Climate Watch (UNFCCC & PIK) [22], [24]

- Emisije CO2 nisu bitno smanjene u periodu 1990 - 2017 bez obzira na značajan pad materijalne proizvodnje u industriji i poljoprivredi
- Energetika dominira emisijama CO2 i proizvodi oko 70% ukupnih emisija
- Smanjenje emisija za 55% do 2030. godine nije moguće bez radikalne promene u energetsom sektoru.
- Energetske investicije imaju dugi period planiranja, izgradnje i aktivacije.

Izvor: Status of air pollutants and greenhouse gases in the Western Balkans, JRC 2020

Emisije obuhvaćene LCPD odnosno IED direktivom na koje se primenjuju odredbe Ugovora o Energetskoj Zajednici (UEnZ)

Source: Europe Beyond Coal: European Coal Plant Database, 12 July 2019 [132]

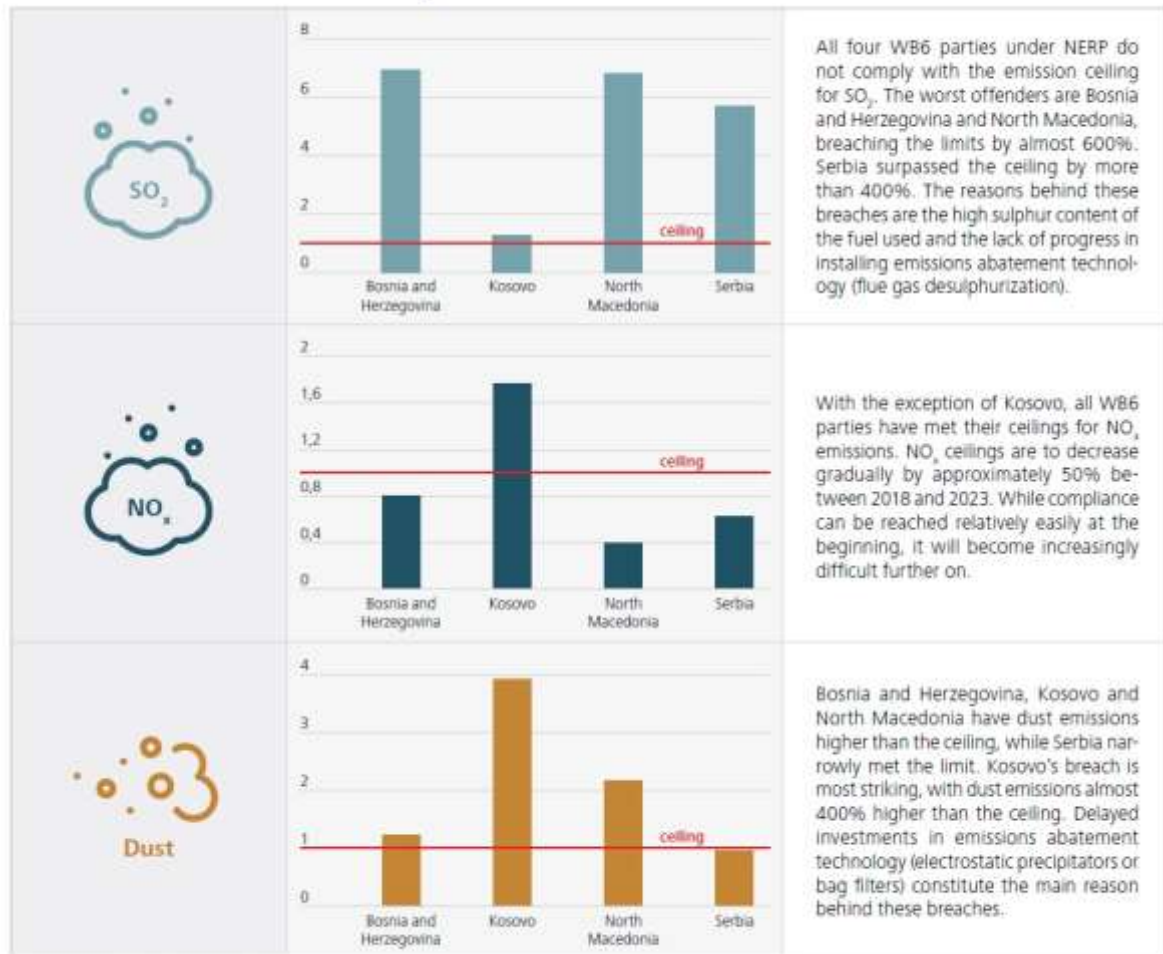
- Emisije SO₂ dominiraju emisijama koje su obuhvaćene LCPD odnosno IED Direktivom na koje se primenjuju odredbe UEnZ.
- Tehnologije za uklanjanje emisija SO₂ impliciraju porast emisije CO₂ za istu proizvodnju energije kao i smanjenje energetske efikasnosti objekta.
- Alternativne opcije izvršenja obaveza iz UEnZ nisu razmatrane.
- Novi BAT/BREF standard u okviru IED (2017/1442) propisuje jednovremeno smanjenje emisija i uvećanje efikasnosti

Izvor: Status of air pollutants and greenhouse gases in the Western Balkans, JRC 2020, slika 16

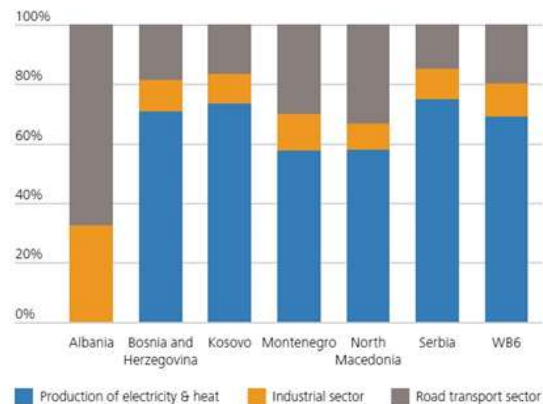
Kumulacija razvojnih rizika iz energetike

(Izvori: Energy Community Energy Transition Tracker 2020 and EuroStat)

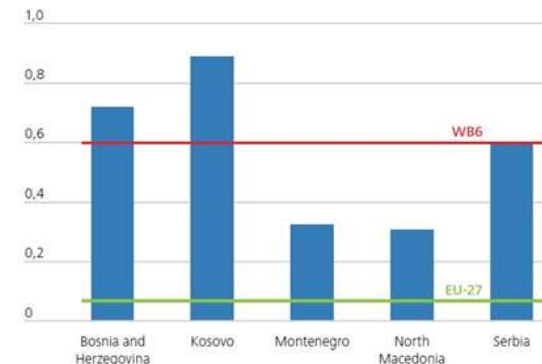
2019 emissions versus NERP ceilings

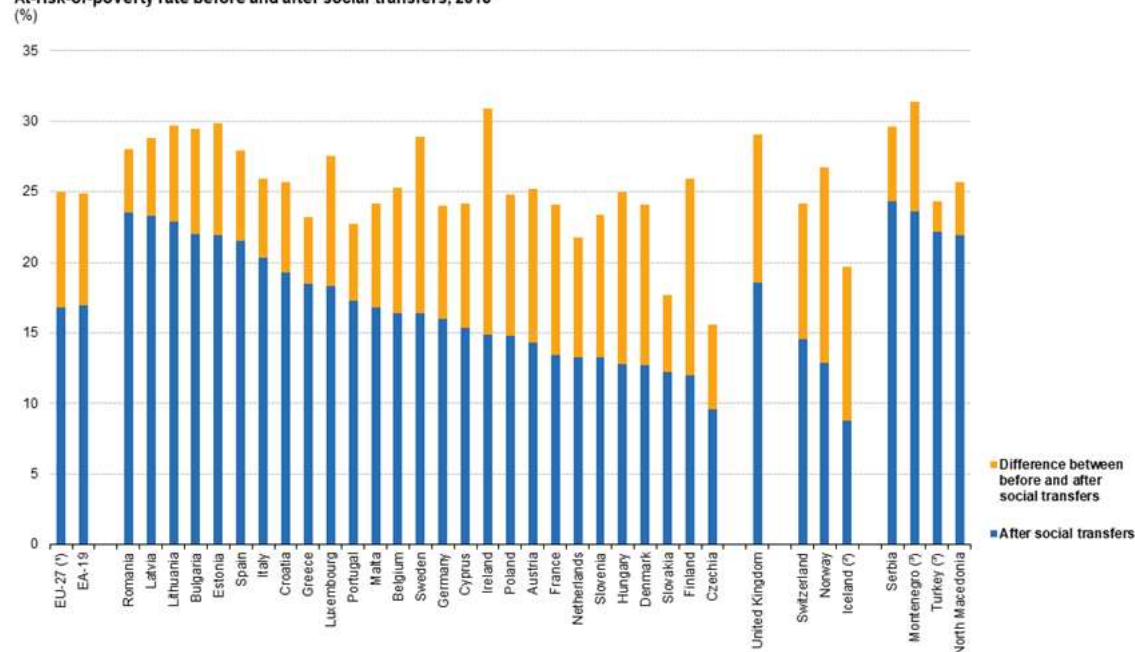
CO₂ emissions per sector, 2018

CO₂ emissions from power sector per GDP [kg CO₂/EUR], 2018

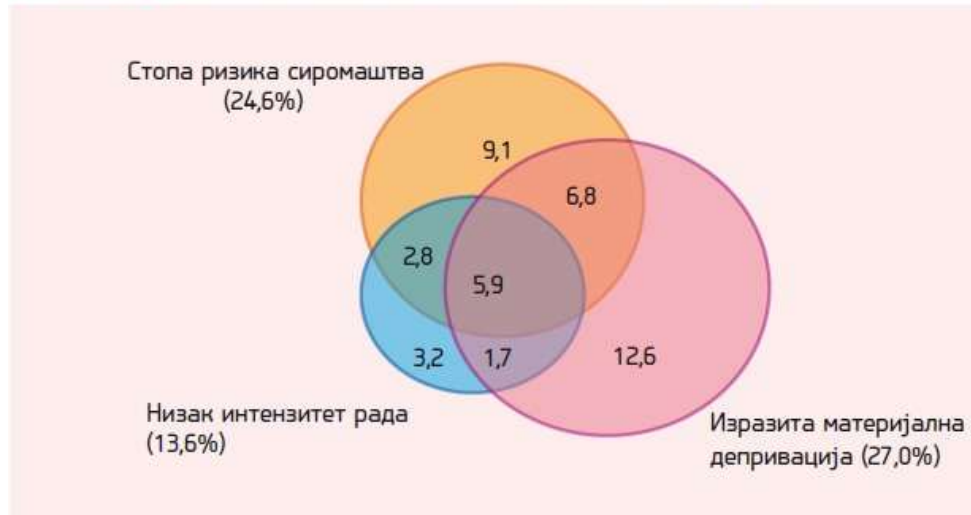

At-risk-of-poverty rate before and after social transfers, 2018

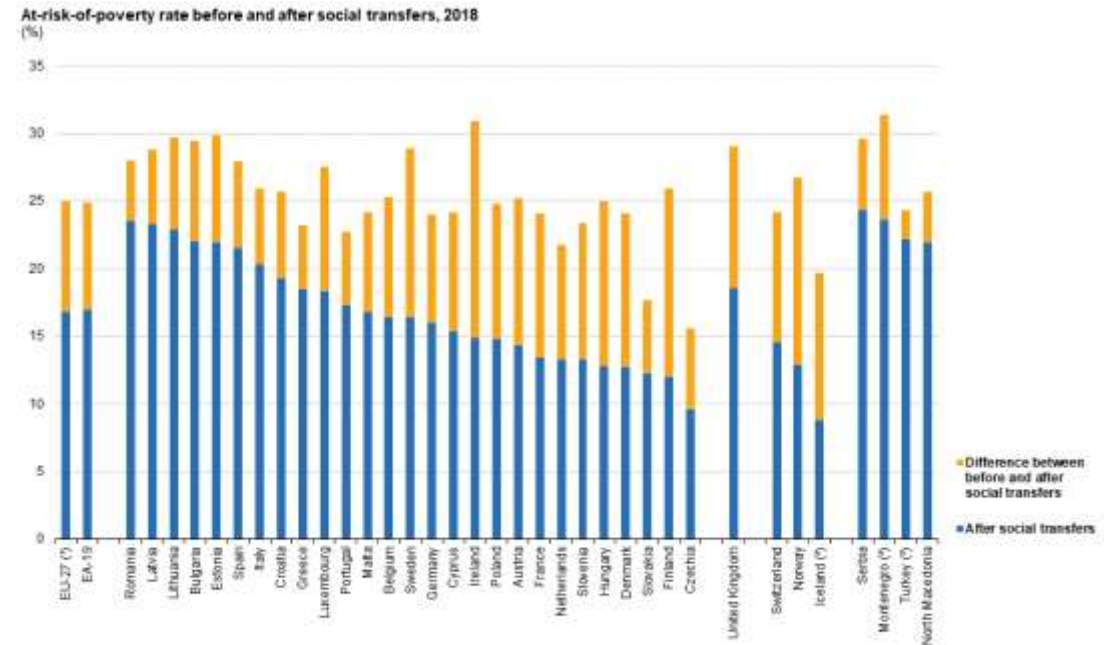

Materijalno utemeljenje siromaštva u Srbiji: spособnost stanovništva da obezbedi osnovni komfor stanovanja bez zdravstvenih rizika i rizika siromaštva?

ГРАФИКОН 5.1 Стопа ризика од сиромаштва или социјалне укључености

Izvor: RZS

Note: ranked on the rate after social transfers.
 (*) Estimates.
 (**) 2016.
 (***) 2017.
 Source: Eurostat (online data codes: ic_i102 and ic_i110)